

TextielMuseum

TextielLab

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	2
2. Museumzaken	3
4. Uitgaande bruiklenen 2015	8
5. by TextielMuseum	11
6. Het TextielLab; de werkplaats	12
7. Marketing & Communicatie	14

TextielMuseum

Ambities

Voorwoord

In 2015 is het TextielMuseum aan de slag gegaan met het realiseren van de ambities *Kennis- en Expertisecentrum, Internationalisering en Cultureel Ondernemerschap*.

De afdelingen MuseumZaken en het TextielLab hebben gewerkt aan een Kennisplan, hetgeen gekoppeld wordt aan de R&D agenda van het lab. Met deze stap, is het fundament gelegd om te kunnen doorgroeien richting een *Kennis en Expertisecentrum*: In 2016 starten de eerste projecten.

De *Internationale ambitie* was terug te zien in het tentoonstellingsprogramma van 2015. De tentoonstelling *Under the Skin* bevatte onder andere werk van diverse internationaal gerenommeerde kunstenaars en de tentoonstelling *Fiber Futures* was in zijn geheel gericht op hedendaagse kunst uit Japan. Daarnaast hebben ook dit jaar vele internationale kunstenaars en kunstopleidingen gebruik gemaakt van onze unieke faciliteiten.

Met het label zetten we belangrijke stappen op het gebied van het *cultureel ondernemen*: Dit jaar is de collectie huishoudtextiel uitgebreid met wollen dekens, die gepresenteerd zijn tijdens de Dutch Design Week in Eindhoven. We worden steeds zichtbaarder met ons eigen merk en dit is terug te zien in de verkoop.

Dit jaar zijn de deuren van ons instituut verder open gegaan. We zijn er van overtuigd dat bezoekers, klanten en studenten niet alleen naar ons toe moeten komen, maar dat wij ook daar moeten zijn, waar onze achterban is. De medewerkers van beide afdelingen zijn dit jaar zeer actief geweest buiten de deur. We merken dat dit essentieel is voor ons netwerk en voor draagvlak en zullen dit in 2016 continueren.

De gemeente Tilburg heeft het mogelijk gemaakt om het TextielMuseum te exploiteren door hiertoe financiële middelen ter beschikking te stellen. Daarvoor zijn wij hen zeer erkentelijk.

2015 was een jaar vol veranderingen. We hebben als organisatie grote stappen gemaakt en kijken uit naar de tentoonstellingen, opdrachten, activiteiten en alle overige plannen van 2016!

Hebe Verstappen
TextielLab

Geertje Jacobs
MuseumZaken

MuseumZaken

Collectie (opdrachten en aanwinsten)

In 2015 is in het TextielMuseum weer een aantal interessante collectieprojecten, met financiële ondersteuning van het Mondriaan Fonds, gerealiseerd:

‘De commissie is enthousiast over het opdrachtenbeleid ten aanzien van kunstenaars die niet eerder met textiel hebben gewerkt. (...) de belangrijkste pijlers van het collectiebeleid resoneren in het innovatieve opdrachtenverzamelbeleid. Bij weinig andere musea is het opdrachtenbeleid zo goed doordacht en is de collectie-opdrachtenstrategie zo stevig ingebed in het museumbeleid.’

Brief Mondriaan Fonds 14 oktober 2015:

Het kunstenaarsduo Heringa/Van Kalsbeek is dit jaar uitgenodigd door het TextielMuseum om een groot driedimensionaal beeld te maken. Ze zijn bekend om hun grillige sculpturen van gevonden voorwerpen, nylandraad, veren, touw en kunsthars. De opdracht van het TextielMuseum stelde het duo in staat aan de slag te gaan met textiel. Hun eigen etnografische kunstcollectie vormt de inspiratiebron, met name een Chinese bruidstooi, bestaande uit een metalen frame en versierd met allerlei ornamenten. Zij laserden vormen in het TextielLab, combineerden deze met andere materialen, hangend in een stalen frame.

Een tweede grote opdracht ging uit naar kunstenaar Tanja Smeets. Zij breide en laserde grillige vormen op de machines in het lab en maakte daar een installatie van, die associaties oproept met woekerende planten of zeeanemonen. Het kunstwerk hangt deels aan het plafond en strekt zich uit over de vloer.

Ook beeldend kunstenaar Nan Groot Antink is geruime tijd in het TextielLab werkzaam geweest. Sinds 1990 maakt de kunstenaar haar eigen verven uit in- en uitheemse verfplanten. Uit de lijst van planten die rond het museum groeiden heeft zij een achttal verfplanten geselecteerd. Vervolgens werd een keuze gemaakt voor zes verschillende natuurlijke vezels waarvan in het TextielLab stalen werden geweven. Deze stalen zijn in het atelier van de kunstenaar in verfbaden met de afzonderlijke planten geverfd, gebruikmakend van een aloude beitstechniek (met urine). Het resultaat is een groot wand vullend werk.

Multitalent Bart Hess heeft een opdracht van het TextielMuseum aangegrepen voor een onderzoek naar ‘interactieve huiden’. In zijn voorgaande projecten heeft hij veel (textiele) huiden gecreëerd, gebaseerd op huid van zowel mensen als dieren. Deze keer wilde hij huiden maken die in reactie op een impuls zoals geluid of temperatuur daadwerkelijk bewegen. De in totaal drie objecten bestaan uit koorden met verdikkingen die middels een dunne laag silicone zijn verbonden. In de koorden zijn sensoren, elektromagneten, hydraulische pompen en ‘intelligente’ materialen geïntegreerd, die de gewenste subtiele bewegingen mogelijk maken.

In het kader van het R&D project van het TextielMuseum ‘Building with Textiles’ zijn opdrachten aan studio Inside Outside en Studio Samira Boon verstrekt. In het geval van deze twee unieke collectieopdrachten stond de techniek en het materiaalgebruik centraal. Ze vormden het startpunt voor de R&D agenda van het lab (zie ook het paragraaf *Research & Development in het TextielLab*). Deze opdrachten zijn tussen 2014-2015 gerealiseerd dankzij de financiële steun van het SCI (Stimuleringsfonds voor de Culturele Industrie) en het BKKC (Brabants Kenniscentrum Kunst en Cultuur), provincie Noord-Brabant.

Het TextielMuseum nodigde Inside Outside, de studio van Petra Blaisse, uit voor de ontwikkeling van een driedimensionaal doek dat een functionele oplossing biedt voor de beheersing van akoestiek of licht in ruimtes. De studio kwam met een uitdagend voorstel: een gordijn dat zonne-energie kan opslaan en tegelijk de lichtinval reguleert. De uitdaging bestond in het vinden van een zowel technisch als esthetisch overtuigende, integrale oplossing voor de zonnecellen en het circuit in het doek. Door de keuze voor de breitechneik konden geleidende garens worden mee gebreid en driedimensionale vormen voor het positioneren van de harde monosilicium cellen worden gecreëerd. Met een team van het TextielMuseum, Inside Outside en Solar Fiber is in een intensief onderzoeksproces in het TextielLab een werkend prototype van het 'Zonnedoek' gerealiseerd.

Ontwerper Samira Boon heeft in opdracht van het TextielMuseum het project *Super Folds*, dat in 2012 is gestart, doorontwikkeld tot een fascinerende serie driedimensionale textiele room dividers voor de projectmarkt. Inspiratie voor de vorm en de flexibiliteit van dit textiel leverde de Japanse papiervouwkunst origami op. De grote gewezen vouwsels die Samira Boon in samenwerking met een team van het museum in het TextielLab heeft ontwikkeld zijn bijzonder gezien hun dimensie en complexiteit. Het vergt een precieze afstemming van garens en de juiste bindingen om deze complexe structuren in één stuk te weven. Nadat het doek van het getouw is afgenomen, kan het middels enkele handelingen de geprogrammeerde vouwvorm aannemen.

Naast de opdrachten blijft het museum uiteraard ook <reguliere> aankopen doen. Dit betreft niet alleen werk van hedendaagse ontwerpers en in mindere mate beeldend kunstenaars, maar er worden ook retrospectieve aankopen gedaan.

In 2015 zijn in dit kader werken aangekocht van onder meer de ontwerpers: Hella Jongerius (vloerkleden voor Danskina), Bertjan Pot en Studio Makkink&Bey (geprinte vloer/wandkleden voor Moooi) en een bijzondere gedrukte kledingstof naar ontwerp van Marc Chagall uit 1955.

Van kunstenaar Hinke Schreuders is een klein geborduurd doekje, 'Works on paper #46', verworven, dat aansluit bij een eerdere aankoop van haar werk. Lam de Wolf schonk een gelaagd kunstwerk, 'Ik wil er af'. Van kunstenaar/sieraadontwerper Beppe Kessler heeft het museum, naar aanleiding van de expositie 'Body Jewels', negen sieraden uit verschillende periodes als schenking ontvangen en gekocht. Enkele wandkleden van handweverij De Knipscheer uit Laren, uit de jaren 1960/70, zijn eveneens door schenking verkregen.

Uit de tijd van de Amsterdamse School is een kapstokkleed verworven. Linnen-goed, afkomstig van één van de directeurs van Pieter van Doorn, is eveneens geschonken, evenals divers Art Nouveau damast.

De verwervingen, met name de opdrachten, op het gebied van kunst en vormgeving werden in 2015 gesubsidieerd door de Gemeente Tilburg, het Mondriaan Fonds, het SCI en het BKKC.

Tentoonstellingen

De tentoonstelling 'Building with Textiles', die in september 2014 van start ging, is eind januari succesvol geëindigd.

In het begin van 2015 vond de expositie 'ZERO in het kwadraat' plaats. Met werk van Henk Peeters, Jan Schoonhoven, Corrie de Boer, Madeleine Bosscher, Marian Bijlenga, Ria van Eyk, Wil Fruytier, Marijke de Goey, Loes van der Horst, Beppe Kessler en Lam de Wolf. Werk van twee belangrijke vertegenwoordigers van de Nul-groep, Jan Schoonhoven (1914-1994) en Henk Peeters (1925-2013), en werk van negen kunstenaars die in de collectie van het TextielMuseum zijn vertegenwoordigd, waren onderdeel van de expositie. Jan Schoonhoven en Henk Peeters hebben als lid van de internationale ZERO-beweging een belangrijke plaats verworven in de geschiedenis van de beeldende kunst. De andere negen kunstenaars hebben hun wortels in de textielkunst. Deze tentoonstelling vroeg door visuele associaties en thematische ontmoetingen aandacht voor wat de kunstenaars gemeen hebben. Er verscheen een publicatie bij, die bij het sluiten van de expositie uitverkocht was.

In de zomer was de tentoonstelling 'Under the skin' te zien, met werk van Berlinde De Bruyckere, Rebecca Horn, Grayson Perry, Erwin Wurm, Maartje Korstanje, Karin Arink e.a. Deze groepstentoonstelling met (inter)nationale kunstenaars van naam trok veel belangstelling en oogstte zeer positieve kritieken. 'Under the Skin' ging over kwetsbaarheid, over leven, pijn en bescherming. Onderwerpen die ons dicht op de huid zitten, evenals het gebruikte materiaal: stof. Er waren sculpturen, installaties en films gepresenteerd van kunstenaars uit verschillende landen. Er is een mooie publicatie bij verschenen, die goed is verkocht.

Brabants Dagblad (Eindhoven editie) kopte over

'Under the skin': 'Indrukwekkende expositie die door de huid snijdt.'

De laatste grote tentoonstelling van het jaar was 'Fiber Futures | Kunst uit Japan'. Met werk van een dertigtal Japanse kunstenaars, waaronder gevestigde namen als Jun'ichi Arai, Naomi Kobayashi en Reiko Sudō. Wat ze gemeen hebben is hun geboorteland en een voorliefde voor flexibele materialen. De tentoonstelling gaf een gevarieerd beeld van de hedendaagse Japanse fiber scene. Een ingetogen, maar af en toe ook uitbundige mix van werken aan de muur, monumentale installaties en sculpturen. Uit de werken sprak respect voor eeuwenlang gekoesterde ambachtelijke technieken en materialen, maar ook een open houding ten opzichte van nieuwe ontwikkelingen. Bij de tentoonstelling werd een zeer uitgebreide randprogrammering aangeboden met workshops en lezingen waar veel animo voor was. Ook werden in het auditorium twee documentaires over Japanse kunstenaars vertoond.

***'I am impressed by the scope of activities, exhibitions,
and new production - moving both forward and back in time,
respecting local traditions and pushing new boundaries in
international progress with textile art and design.
I don't think there is another place in the world
quite like what you have built in Tilburg!!'***

Anne Wilson, Amerikaans kunstenaar, 21 mei in een email:

De collectietentoonstelling 'Figuratie; van Cobra tot Studio Job' presenteert nog tot maart 2016 kleding- en interieurtextiel, meubels en objecten van een aantal belangrijke (textiel)ontwerpers en kunstenaars uit de periode 1950 tot heden. Het accent ligt op figuratieve dessins en de verschillende ontwerp- en werkprocedures: van tekening en zeefdruk tot computerschets. De expositie laat zien hoe klassieke schilderkunstige genres als portret, landschap en stilleven in het textielontwerp een luchtigere vertaling vinden. Met werk van onder andere Corneille, Frits Wichard, M.C. Escher, Hella Jongerius, Jeroen Vinken, Kiki van Eijk, Jaime Hayon en Studio Job.

Gedurende vrijwel het gehele jaar werd in de DamastWeverij de expositie gepresenteerd, 'Art Nouveau damast: Chris Lebeau en tijdgenoten'. Het TextielMuseum bezit de grootste en belangrijkste collectie 19de- en 20ste-eeuws damast in Nederland. Topstukken uit de Art Nouveau tijd werden hier getoond: tafelgoed met fraai gestileerde bloemmotieven en gracieus weergegeven vogels uit het eerste kwart van de 20ste eeuw. Het Art Nouveau tafelgoed werd aangevuld met stalenboeken uit de fabrieken en ontwerp- en patroontekeningen. Om duidelijk te maken hoe de ontwerper leerde natuurvormen te stileren en als 'vlakornament' weer te geven, waren handboeken uit dezelfde tijd te zien.

Het label by TextielMuseum ging op reis door Europa en kwam medio 2015 weer 'thuis'. De reizen waren een onderdeel van de tentoonstelling 'by TextielMuseum presents by TextielMuseum' gecureerd door Jules van den Langenberg. Uitgangspunt voor het bijzondere concept waren de Walra feestjes die in de jaren zeventig furore maakten en dienden om jonge bruidjes van een uitzet te voorzien. De (internationale) ontmoetingen hielden het midden tussen een museale Tupperware party en een discussieforum. Doel van deze ontmoetingen was nieuwe inzichten te krijgen over de positie, betekenis en de ontwikkeling van textiel en

de doorontwikkeling van de producten van het label by TextielMuseum. Gedurende de tentoonstelling keerden de ontwerpen terug naar hun museale etalage waar foto's van de reis werden tentoongesteld. Ieder reisverslag werd daarnaast maandelijks gepubliceerd in het tijdschrift Eigen Huis & Interieur.

*Every couple of days my boyfriend and I
look at your website, sometimes just to look around!
We really loved seeing your exhibitions
last year when we visited Holland.
You inspire us each daily.'*

email Amanda Jensen

Educatie & publieksevenementen

Het museum is een educatieve instelling die buitenschoolse programma's aanbiedt voor alle leeftijden en niveaus. De focus ligt daarbij op de ontwikkeling van creativiteit en talent. Zo krijgen leerlingen van het basisonderwijs tot het hoger onderwijs de gelegenheid om te experimenteren, te onderzoeken en al doende te ervaren en te leren in het kader van het life long learning traject.

Kennisuitwisseling staat hoog op de agenda: het museum wil zich immers profileren als hét kennisinstituut op het gebied van textiel. Daarom wordt actief ingezet op ontmoeting en uitwisseling.

Bij verschillende tentoonstellingen werd een aantal activiteiten georganiseerd om jong en oud, professional en amateur, kunstkenner en niet-kenner, bij de tentoonstelling te betrekken.

In 2015 bood het TextielMuseum voor zowel onderwijsgroepen als reguliere bezoekers inspirerende masterclasses, diverse rondleidingen, workshops, en meerdaagse programma's, rondom textiel, vormgeving, materialen, techniek en erfgoed aan voor diverse doelgroepen, variërend van kinderen tot professionals. Bij deze activiteiten wordt de samenwerking met ontwerpers, docenten, bedrijfsleven en andere (culturele) instellingen gezocht. In 2015 heeft het museum een start gemaakt met de ontwikkeling van een familieaanbod en doorlopende activiteiten in het museum voor bezoekers. Ons streven is dat er een continue aanbod is van (inloop) workshops, masterclasses en lezingen. Het eerste activiteitenprogramma gekoppeld aan het thema Japan is een succes. Veel workshops zijn uitverkocht en de lezingen worden druk bezocht.

Het meerjarenplan wordt in 2015-2016 verder uitgewerkt, waarin de uitgangspunten van ons educatie- en evenementenbeleid staan omschreven. Op basis van dit plan wordt in 2016 de huidige programmering geëvalueerd en (nieuwe) programma's ontwikkeld of bijgesteld.

Ook het onderwijsprogramma is in 2015 opgepakt en zal in 2016 verder uitgewerkt worden. We werken nu met diverse standaardpakketten en halen de banden met de opleidingen opnieuw aan. Ook wordt er samen met een aantal opleidingen gezocht naar vernieuwende, structurele manier van samenwerken. De Textiel minor met de Design Academy Eindhoven en een intensievere samenwerking met ROC Tilburg en Fontys zijn voorbeelden van deze aanpak.

Expertmeeting

Het TextielMuseum organiseerde samen met Het Nieuwe Instituut, Rotterdam in januari ter afsluiting van de tentoonstelling 'Building with Textiles' de internationale expertmeeting 'Smart Textiles in Architecture and Interior'. Sprekers waren Mary O'Mahony, Professor Advanced Textiles, OCAD University, Toronto, architecte Sheila Kennedy, Kennedy & Violic Architecture uit Boston, Kaspar Jansen, Associate Professor, Industrial Design Engineering van de TU Delft en Koen van Os, Senior Scientist, Intelligent Textiles, Philips Research in Eindhoven. De lezingen van experts uit de architectuur, universiteit en bedrijfsleven en ook de break-out sessions zijn door een internationaal vakpubliek gevolgd.

Collectiebeheer

Sinds 2008 wordt door ruimtegebrek externe depotruimte gehuurd voor een deel van de collecties kunst en vormgeving. Deze situatie bleef in 2015 ongewijzigd; ook de nieuwe aanwinsten vonden een plaats in het externe depot van De Katoennatie in Antwerpen. De depotsituatie is urgent en een eerste inschatting voor de benodigde ruimte en de daaraan gekoppelde kosten is gedaan door BOEi in het kader van de te ontwikkelen Culturele Hotspot. Door de intensivering van het bruikleenverkeer was er een behoefte aan een nieuw uitgebreider conditierapport. Dit is ontwikkeld en in gebruik genomen. Ook wordt vanaf 2015 een kostenvergoeding gevraagd voor de behandeling van bruiklenen.

Fotografie

De beeldbank wordt jaarlijks uitgebreid met nieuwe objectfoto's en foto's van tentoonstellingen. De registratie van deze foto's in Adlib is verbeterd. Een nieuwe ontwikkeling is dat alle tentoonstellingsfoto's van het museum uit de periode 2000-2015 zijn opgenomen in Adlib.

Projectherwaardering

In 2015 is een pilotproject afgerond in samenwerking met Erfgoed Brabant met betrekking tot de waardering van 150 objecten uit de museumcollectie. Het betreft machines en gereedschappen van ca 1850 tot heden, die gebruikt of representatief zijn voor de huisnijverheid of textielindustrie in Nederland. De objecten zijn getoetst aan het collectieprofiel en gewaardeerd volgens de methode 'Op de museale weegschaal' van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Voor de waardescore is gebruik gemaakt van de ABCD-categorieën uit het Deltaplan. De pilot leverde, naast de feitelijke waardering, inzicht op over het proces van waarderen en de bouwstenen voor een vervolgproject voor de collectie industrieel erfgoed in 2016. Het pilotproject heeft daarnaast bijgedragen aan een sterkere profilering van het collectieprofiel en het acquisitiebeleid rond machines en gereedschappen.

Collectie Online

Het TextielMuseum beschikt sinds 2003 over een online collectie voor het publiek en participeert tezamen met andere musea in digitale portals, zoals Digitale Museale Collectie Nederland. Deze initiatieven leiden tot vergroting van de zichtbaarheid en bekendheid van de museumcollectie. Hetzelfde geldt voor de Open Dataset met objecten die vervaardigd zijn vóór 1860.

In 2015 zijn delen uit de collectie opgenomen in een aantal nieuwe themaportals. Objecten op het gebied van mode en kleding worden getoond op het internationale Europeana Fashion en het Nederlandse platform ModeMuze. Delen van de collectie sieraden zijn opgenomen in het netwerk Dutch Jewellery Platform.

Uitgaande bruiklenen 2015

In 2014 zijn de volgende bruiklenen verstrekt uit de collectie van het TextielMuseum:

Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch

Design uit het land van de aardappeleters, vormgevers ontmoeten Van Gogh, 24 januari – 26 april 2015

17279 Christien Meindertsma, TextielMuseum, 'One sheep sweaters', installatie (onderdeel), 2011

Artipelag, Gustavsberg, Zweden

Earth Matters, 6 februari – 3 mei 2015

15328 Maarten Kolk, Guus Kusters, TextielMuseum, Grand foulard 'Waterloop-visserij' (M00-01), 2010
BK1047a=c Maarten Kolk, Guus Kusters, 'Avifauna nigra (kraanvogel, rotgans, kraai, kluut, aalscholver)', 2012

MOTI, Breda

Welcome to the Imagesphere, 28 februari – 29 november 2015

06838 Jaap Gidding, Koninklijke Vereenigde Tapijtfabrieken (Deventer), Vloerkleed 5012, ca 1920

Stedelijk Museum, Amsterdam

De oase van Matisse, 4 april – 16 augustus 2015

06585 Matisse, Henri, 'Echarpe No 1', blauwkleurige sjaal, -

STIDOC, Pieterskerk, Leiden

TextielFestival Leiden 2015, Ambacht en experiment, 13-16 mei 2015

15333a=f Maarten Kolk, Guus Kusters; TextielMuseum, Stalenbundels 'Waterloop #1', 2010
15379a=c Maarten Kolk, Guus Kusters; TextielMuseum, Proeven voor autonome doeken uit het 'Waterloop' project, 2010

Museum Boerhaave, Leiden

Rijk van Rotzooi, 19 mei 2015 – 1 mei 2016

05369 Kruikezeikerskruik, ca 1825-1850

Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam

Design Derby : Nederland België (1815-2015), 13 juni – 13 september 2015

04076 Linnen- en damastweverij A. Louwers (Meerveldhoven) (toegeschreven), Tafellaken met bloem- en bladmotieven en vlinders, 1875-1900

06369 Ulf Moritz, Sahco Hesslein, Gordijnstof 'Paradis' (blauw), 1985-1989

06819 Linnen- en damastweverij A. Louwers (Meerveldhoven) (toegeschreven), 'Theedoek' met rode rand, 1890-1900

06820 Linnen- en damastweverij A. Louwers (Meerveldhoven), Kommendoek, 1890-1900

06821 Linnen- en damastweverij A. Louwers (Meerveldhoven), Toiletdoek, 1890-1900

06822 Linnen- en damastweverij A. Louwers (Meerveldhoven), Fonteindoek, 1890-1900

06823 Linnen- en damastweverij A. Louwers (Meerveldhoven), Potdoek, 1890-1900

06859 Ria van Eyk, Herman Hart & Co. (Amsterdam), Stalenbundel 'Champagne 3360', 1957-1958

06860b Corrie de Boer, Herman Hart & Co. (Amsterdam), Stalenbundel 'Tango 3190', 1956-1957

08004b Mies van Syll, Herman Hart & Co. (Amsterdam) Stalenbundel 'Flamenco 3490', 1957-1958

08580a Jeroen Vinken, 'Knapenkrullen', gordijnstof, 1982

11817 J.C. Zaalberg & Zn. (Leiden), Deken 'Atomium', 1959

14897a=b Diek Zweegman, Premsele Vonk (Amsterdam), Storck van Besouw Interior (Goirle), Stalenbundel met staal en losse staal van lussentapijt '3801', 1970

BTM10927 Chris Lebeau, Boekomslag De stille kracht van Louis Couperus, 1900

Centrum Beeldende Kunst Emmen, Emmen

Van A tot ZOO : Hommage aan 80 jaar Dierenpark Emmen, 27 juni – 6 september 2015

8K0868 Felieke van der Leest, 'Super Freak Zebra', 2007

8K1029a=b Felieke van der Leest, 'Zwangere Panda Beermin', 2006

8K1079 Felieke van der Leest, Broche 'Gonzales Brothers' uit de serie 'Once upon a time in my West' (part 1), 2011

8K1095 Felieke van der Leest, Armband 'Prairie Pionier' (Prairie Pioneer), uit de serie 'Once upon a time in my West' (part 2), 2012

8K1097a=b Felieke van der Leest, Halssieraad 'Camouflage Hert met Schietschijfbroek' (Camouflage Deer with Target pants), 2003

Pictura Dordrecht

Nico Parlevliet, Between lightness and gravity, 12 september – 25 oktober 2015

8K0401a= Nico Parlevliet, 'Timbre Variable', 1988

Design museum Gent, België

Design Derby BE/NL 1815-2015, 23 oktober 2015 – 13 maart 2016

04076 Linnen- en damastweverij A. Louwers (Meerveldhoven) (toegeschreven), Tafellaken met bloem- en bladmotieven en vlinders, 1875-1900

08580a Jeroen Vinken, 'Knapenkrullen', gordijnstof, 1982

11817 J.C. Zaalberg & Zn. (Leiden), Deken 'Atomium', 1959

BTM10927 Chris Lebeau, Boekomslag De stille kracht van Louis Couperus, 1900

Gemeente Goirle,

150 jaar van Puijenbroek, 6 november 2015 – 20 december 2015

01276 Spoelrad, Fa. van Aelen, Tilburg, ca 1850

03672 Singer Manufacturing & Co. (USA), Schulpmachine, ca 1920

05366 Brandemmer Textielfabrieken H. van Puijenbroek, Goirle, ca 1930

05367 Brandspuit Textielfabrieken H. van Puijenbroek, Goirle, ca 1930

09419 Textielfabrieken H. van Puijenbroek, Goirle, Stalendoos katoenen schortenbont, ca 1950

09420 Textielfabrieken H. van Puijenbroek, Goirle, Stalendoos katoenen schortenbont, ca 1950

09431 Aandraaihaak voor kettingdraden, , Goirle, ca 1930-1960

09649 Drukwals, Textielfabrieken H. van Puijenbroek, Goirle, ca 1920

11388 Zwartz, Oldenzaal, Behangerslinnen, ca 1978-1998

12553 Textielfabrieken H. van Puijenbroek, Goirle, Rol linnen pellenweefsel voor droogdoeken (12 aan elkaar), ca 1910-1920

Joods Historisch Museum, Amsterdam

Benno Premsele en Max Heymans, 14 december 2015 – 28 juni 2016

10327 Premsele Vonk (Amsterdam), Diek Zweegman, Benno Premsele, Van Besouw (Goirle), Stalenbundel tapijt '5401', 1979

10328d Premsele Vonk (Amsterdam), Diek Zweegman, Van Besouw (Goirle), Stalenbundel tapijt '3801', 1970

114872 Premsele Vonk (Amsterdam), Diek Zweegman, Rolf Brenner, Joost Elffers, Lenie Boezeman, Marijke de Ley, Van Besouw (Goirle), Stalenboek 'projektkollektie' 1972, 1972-1973

Bibliotheek Textielmuseum

In 2015 hebben bijna 5.000 bezoekers de bibliotheek bezocht. Opvallend was het aantal bezoekers uit het buitenland, meer dan 200 bezoekers uit o.a. IJsland, Turkije, België, Zweden, de Verenigde Staten en Nieuw Zeeland hebben de bibliotheek bezocht, individueel of in een groep.

Uit Nederland ontving de bibliotheek enkele speciale groepen, zoals 26 leden van de Textielcommissie die met hun programma *Donateurs te gast* een kijkje achter de schermen bij musea en andere instellingen organiseren. Universitair docent Emmy de Groot bezocht de bibliotheek als onderdeel van het introductieprogramma met vier masterstudenten Conservering en Restauratie van Textiel van de Universiteit van Amsterdam. 25 vrijwilligers van het project Twee Eeuwen Tilburgse Textielfabrieken van het Stadsmuseum kregen een introductie in de bibliotheek. De vrijwilligers zullen de bibliotheek intensief gebruiken tijdens het project waarbij gegevens van meer dan 400 textielfabrieken verzameld worden.

Vierdejaars studenten van Fontys Academy for Creative Industries hebben gebruik gemaakt van de TextielStudio. Fontys wil dat deze studenten leren in instellingen waar zij in de toekomst terecht kunnen komen, zoals het TextielMuseum, De Pont en Theaters Tilburg.

Kennisplan

In 2015 is het kennisplan geschreven. Eén van de ambities in het Bidbook is: In 2018 zijn wij één van de toonaangevende kenniscentra op het gebied van textiel - kunst en design, materiaal, techniek en erfgoed. Het TextielMuseum is bijzonder doordat we kennis van ambacht combineren met innovatie. Het Kennisplan beschrijft welke kennis er in het TextielMuseum aanwezig is, bij het TextielLab en bij MuseumZaken. In projecten zullen we uitwerken hoe we die kennis nog beter kunnen bewaren en delen met elkaar en onze bezoekers en klanten. De eerste projecten starten in 2016.

Wikipedia

Eind 2014 nam Hay Kranen contact op omdat Wikimedia Nederland een *app* wilde ontwikkelen die gebruikt kan worden om extra informatie te geven in een museum op basis van Wikipedia. Met de app worden Wikipedia-artikelen getoond die passen bij bijvoorbeeld één zaal of één expositie in een museum.

De inhoud van de app sluit aan bij de Textielwarenkast. We combineren zo een kast met echte materialen die je aan mag raken met een digitale app waarop je verdiepende informatie kan vinden. De app wordt getoond op een iPad in een zuil in de bibliotheek bij de Textielwarenkast.

Publicaties

- Caroline Boot. *Under the skin*. Tilburg : TextielMuseum, 2015.
- Annemarie Hoeve, Hebe Verstappen, Cecily Layzell. *TextielLab Yearbook 2014*. Tilburg : TextielMuseum, 2015.
- Marga van Mechelen. *Zero in het kwadraat*. Tilburg : TextielMuseum, 2015.

Lezingen / bijeenkomsten

- 13 november 2014
Caroline Boot *Bauhaustextiel in Nederland*
Interieurtextiel in het Interbellum in Nederland en België (najaar symposium)
Textielcommissie.nl
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
- 17 november 2014
Guus Boekhorst *Herwaardering TextielMuseum*
Netwerkbijeenkomst Collectiewaardering
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
TextielMuseum, Tilburg
- 5 maart 2015
Suzan Rüsseler *Building with Textiles*
UT Alumnikring Eindhoven, lezingssessie Techniek en Bouw
TU/e, Eindhoven

- 6 juni 2015
Jantiene van Elk en Jantien Borsboom (organisatie)
Tegenlicht Meet Up Tilburg – ‘De nieuwe makers’
TextielMuseum en Bibliotheek Midden-Brabant, in samenwerking met FabLab 013
BOUWplaats, Tilburg
- 18 juni 2015
Geertje Jacobs / Suzan Rüsseler *Craft kills?? Textiel en hedendaagse kunst*,
De Pont, Tilburg

Nevenactiviteiten

- Victoria Anastasyadis
Jurylid Rijswijk Textiel Biënnale 2015
- Floortje de Boer
Jurylid Kunstbende 2015
- Caroline Boot
Lid werkgroep ‘Autonome Textielkunst’, ter voorbereiding van de voorjaarsdag 2017 van de Textielcommissie.
- Lid klankbordgroep UvA van de Opleiding Conservering & Restauratie Textiel.
- Geertje Jacobs
Bestuurslid Sectie Collecties, Museumvereniging
- Suzan Russeler
Juryvoorzitter Profielprijs, Stichting Profiel
- Adviseur Deelregeling Vormgeving, Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie

Vrienden van het TextielMuseum

In 2015 werd in het museum de jaarlijkse vriendendag georganiseerd. Ieder jaar weer slaagt men er in een aantrekkelijk programma samen te stellen. In overleg met de vrienden wordt in deze transitieperiode ook nagedacht over welke nieuwe rol zij in de culturele hotspot in kunnen nemen. Daartoe hebben al verkennende gesprekken plaats gevonden en is nagedacht over een rol in het sponsorprogramma en/of een vorm van ambassadeurschap als partner van de netwerkorganisatie.

by TextielMuseum

Nieuw product by TextielMuseum

Op uitnodiging van het TextielMuseum selecteerde topdesigner Hella Jongerius designtalenten Simone Post en Studio Truly Truly, bestaande uit Joel en Kate Booy, en coachte hen bij het ontwerpen van nieuwe woonplacards voor *by TextielMuseum*. De technische kennis en de museumcollectie werden als inspiratie aan de ontwerpers aangeboden. Als educatieve instelling onderstreepten we hiermee het belang van kennisoverdracht op een nieuwe generatie ontwerptalent. Ook de nieuwe woonproducten van *by TextielMuseum* zijn weer te koop op de webshop by.textielmuseum.nl, de TextielShop van het TextielMuseum en bij geselecteerde (internationale) verkooppunten.

‘Het DNA van ieder zinvol product is doorspekt van cultureel en historisch bewustzijn. Het heeft waarde om telkens weer het bestaande te onderzoeken, te speuren in het archief, in te zoomen op de klassiekers’

Uit Manifest ‘Beyond the New, A search for ideals in design’ 2015, auteurs: Hella Jongerius en Louise Schouwenberg.

Presentatie op Dutch Design Week

by TextielMuseum presenteerde de nieuwe woonplacards tijdens de Dutch Design Week van 17 t/m 25 oktober 2015 in de Snelkookpan van Van Eijk & Van der Lubbe aan het Ketelhuisplein in Eindhoven. Naast het bijzondere ontwerpproces (in woord & beeld) en de eindresultaten, was ook een selectie van bestaande ontwerpen te koop en te zien. In aanwezigheid van top designer Hella Jongerius presenteerden wij de nieuwe producten aan de pers tijdens een speciale perslancering.

Publicatie *Yearbook TextielLab*

Tijdens dé designbeurs van Europa (Salone del Mobile in Milaan) verscheen het zesde *Yearbook TextielLab* (Engelstalig). In deze publicatie wordt middels een ruime selectie foto's het proces van ontwerp tot eindproduct weergegeven. Een naslagwerk voor de designliefhebber, een inspiratiebron voor de professional en bovenal een portfolio van de mogelijkheden van de werkplaats van het TextielMuseum. Design goeroe Rossana Orlandi ontving daar dan ook het eerste exemplaar. Vakmanschap en meesterschap resulteren in de meest toonaangevende projecten. Het boek geeft een duidelijk beeld van hoe textiel en design elkaar in de werkplaats vinden.

Het TextielLab; de werkplaats

Projecten

1. MOAM Collective: De vakmensen in de werkplaats zetten hun kennis en expertise in voor het ontwikkelen van de luxe modestoffen voor de MOAM collectie van 2015. Vijf Nederlandse toptalenten werkten in het TextielLab en werden daarbij gecoacht door o.a. Frans Ankoné, Peter Leferink en Mariette Hoitink. Daarbij stonden innovatie, ambacht en duurzaamheid voorop. Door deel te nemen aan dit project stelden we jonge mensen in de gelegenheid om kennis te maken met het textiele vakmanschap en de mogelijkheden van de werkplaats. Het uiteindelijke resultaat is een collectie van 24 looks voor mannen en vrouwen met het handschrift van het TextielMuseum, ambacht gecombineerd met moderne technieken. Op vrijdag 3 juli werd de hele modecollectie gepresenteerd tijdens een spectaculaire modeshow in het Rijksmuseum in Amsterdam.
2. Diverse (internationale) kunstenaars en ontwerpers werkten weer samen met de experts van het TextielLab aan bijzondere (kunst)projecten. De Nederlandse Samira Boon, textielontwerpster, ontwikkelde samen met het TextielLab een lange textiele wandbespanning met brandvertragende eigenschappen. Op het textiel staat een typisch Hollands landschap afgebeeld. Dit 26 meter lange wandkleed zal vanaf medio 2016 permanent te zien zijn in de long flight hall van luchthaven Schiphol.

De internationaal bekende, Nederlandse kunstenaar Rafael Rozendaal (bekend van zijn interactieve felgekleurde lichtobjecten) werkte aan een serie geometrische wandkleden met bijzondere felle kleurcombinaties die over de hele wereld te zien zullen zijn. Textielkunstenaar Kari Dyrdal (Noorwegen) werkte aan een kleurrijk wandkleed voor de universiteit in Bergen (Noorwegen). Textielontwerpster Ursula Wagner (Duitsland) ontwierp een uniek gordijn voor het vernieuwde museum Grimmwelt in Kassel, Duitsland. Het is een bijzonder gordijn van vier meter hoog en 25 meter lang met veel innovatieve garens dat golvend door de ruimte hangt. Het Amerikaanse Starwood Hotels bracht hotelmerk W naar Nederland (Amsterdam). In het TextielLab werden de beddenspreien en kussenhoezen geweven naar ontwerp van Nederlands designer Bertjan Pot.

3. De focus van het TextielLab lag het afgelopen jaar meer en meer op Research & Development. Door structureel onderzoek te doen samen met ontwerpers willen we textiel nog nadrukkelijker op de kaart zetten. Hierbij staan onderzoek & ontwikkeling van innovatieve toepassingen in textiel en experimenten met materiaal en technologie centraal. Afgelopen jaar werkte ontwerpster Samira Boon verder samen met het TextielLab aan de ontwikkeling van haar 'Super Folds'; textiele structuren geïnspireerd op de Japanse papiervouwkunst origami. Het zijn geweven stoffen die, nadat de stof van het machine komt, uit zichzelf een 3D-structuur aan kunnen nemen. Uiteindelijk kunnen deze stoffen bijvoorbeeld toegepast worden als immense room-dividers. Inside Outside ontwikkelde in het TextielLab een bijzonder gordijn dat licht vangt om energie te winnen. Samen met Solar Fiber ontwikkelden we een prototype, het 'Solar Curtain'. Een gordijn met geïntegreerde zonnecellen, verwerkt in een breisel, dat zonlicht omzet in elektriciteit.
4. In 2015 werden vier collectieopdrachten (kunst) gegeven door het TextielMuseum aan Bart Hess, Nan Groot Antink, Heringa & Van Kalsbeek en Tanja Smeets. Deze opdrachten werden uitgevoerd in het TextielLab.

Research & Development in het TextielLab

Om innovatieve textiele materialen te ontwikkelen en nieuwe toepassingsmogelijkheden te onderzoeken is het noodzakelijk de kennis van het TextielLab, (textiel)ontwerpers, materiaalspecialisten en producenten te bundelen. Research & Development betekent risico's nemen met trajecten waarvan je van tevoren niet weet hoe lang ze duren of wat ze opleveren. Om het TextielLab door te ontwikkelen en op innovaties te kunnen inspelen, creëert het TextielLab extra ruimte. We stellen onze kennis, expertise, connecties en machines beschikbaar voor ont-

werpers die met ons willen innoveren. De twee collectieopdrachten die in het kader van Building with Textiles werden geïnitieerd zijn de start van een R & D programma waar het TextielLab zich ook de komende jaren op blijft toeleggen. Het TextielLab opent hiermee de deuren voor vernieuwers, die grenzen willen verkennen en oprekken. Het uiteindelijke doel van deze projecten is om samen met ontwerpers te experimenteren met nieuwe materialen en technieken, om nog meer uit textiel te halen dan tot nu toe werd gedaan. Om de opgedane kennis door te laten groeien, delen we nieuwe vondsten met professionals en voegen we de kennis en resultaten toe aan onze sample collectie. Dankzij dit soort intensief onderzoek op het gebied van materiaal en (textiel)techniek zet het TextielMuseum textiel verder op de kaart.

Achter de schermen

De werkplaats van het TextielMuseum werkte in 2015 ook op maandag om aan de vraag van de consument voor producten van het label te kunnen voldoen. Ook de confectieafdeling moest groeien in capaciteit om deze vraag aan te kunnen; er zijn twee structurele vrijwilligers bijgekomen en er is een volautomatische naaimachine aangeschaft. Voor de computergestuurde weef- en breimachine zijn diverse kleine onderdelen aangeschaft om de ontwikkeling en productie (nog) beter te laten verlopen (een bobijn feeder voor de Stoll machine van de firma Agteks en twee inslaggrijpers voor de Dornier weefmachines). Om het productieproces voor de wevers te vereenvoudigen is een hydraulische kettingboomwagen gekocht. Daarnaast zijn er ICT investeringen gedaan voor de technieken breien, borduren en laseren; er zijn nieuwe computers aangeschaft en grotere beeldschermen neergezet die het ontwerpen op de design software makkelijker maken.

Nominaties & prijzen

De vormgeving van de tentoonstelling Living Spaces & het project Huisraad, ontwikkeld in het TextielLab door Studio Makkink & Bey werd genomineerd voor de *Great Indoor Awards 2015* binnen de categorie show&sell. Julia Veldhuijzen van Zanten won de *New Material Award 2015* met haar afstudeerproject voor de Design Academy in Eindhoven. Samen met het TextielLab ontwikkelde ze duurzaam incontinentie ondergoed waarbij ze gebruik maakte van innovatieve absorberende vezels gecombineerd met de naadloze breitechniek.

Lezingen/ jury/ bijeenkomsten

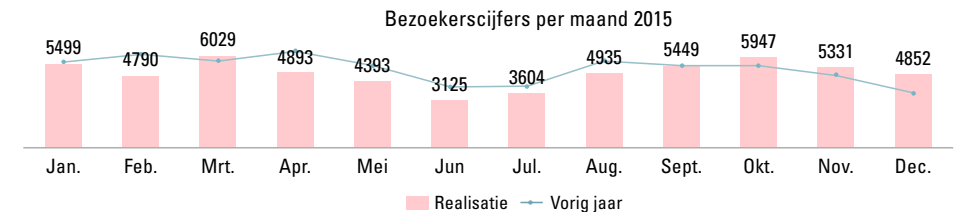
- 23 maart – 2 april 2015
Judith Peskens (productontwikkelaar)
Carpet of Life; kennisuitwisseling tussen de traditionele Marokkaanse weeftechniek (Boucherouite) en computergestuurd weven in het TextielLab
M'hamid, Marokko
- 16 mei 2015
Hebe Verstappen
The TextielLab; a laboratory in the middle of a museum for textile research
International European Textile Network congress
Museum Volkenkunde, Leiden
- 30 juni 2015
Hebe Verstappen
Gecommitteerde afstudeerrichting Mode-Textiel
Maastricht Academy of Fine Arts and Design (MAFAD)
- 7 september 2015
Stef Miero (productontwikkelaar)
Jury Bleu Drop Award
Stoffenbeurs MoOd Brussel (BE)

- 10 september 2015
Martijn van Strien (garenadviseur)
Duurzaam textiel uit het TextielLab
Milieu café - Tilburg duurzame textielstad
Paradox, Tilburg
- 29 november 2015
Meike Veldhuijsen & Simone Post (projectleider)
Hella Jongerius voor by TextielMuseum
Elle Decoration Live; een tweedaags programma met trend talks, inspirerende lezingen, masterclasses en een interieurexpositie waar interieurdesign van de toekomst en klassiekers samenkomen.
Posthoornkerk, Amsterdam
- 8 december 2015
Hebe Verstappen
Research & development in het TextielLab
Bijeenkomst Nederlands Interieur Instituut in het TextielMuseum, Tilburg

Marketing & Communicatie

2015 is een transitiejaar geweest voor de afdeling Marketing en Communicatie, waarin de afdeling volledig is gereorganiseerd. Dit heeft er aanvankelijk toe geleid dat in het eerste half jaar van 2015 minder aandacht is besteed aan marketing- en communicatie-activiteiten.

In de tweede helft van 2015 zijn de resultaten van de reorganisatie terug te zien in een significante verbetering van offline en online bereik wat resulteert in bezoekersaantallen die in het laatste trimester het niveau van voorgaand jaar duidelijk overstijgen. Als gevolg hiervan ontving het Textielmuseum over geheel 2015 toch nog 58.777 bezoekers, waardoor de daling ten opzichte van 2014 beperkt is gebleven tot 6%.

Bovendien presenteert het TextielMuseum zich steeds vaker buiten de muren van het museum. Op de Dutch Design Week bezochten maar liefst 5.256 geïnteresseerden de stand van het museum, waardoor het totale aantal komt op 64.033 bezoekers.

Deze stijging is voor een belangrijk deel te danken aan de koers binnen Marketing en Communicatie die is gewijzigd van sec communicatie naar marketing en PR inspanningen waar communicatie onderdeel van uit maakt. Begrippen als offline en online worden niet meer als discipline gezien, maar maken deel uit van een integrale cross-mediale inzet waarin de verschillende kanalen elkaar versterken. Enerzijds is de huidige werkwijze verdeeld in twee aandachtsgebieden, te weten marketing (de wijze waarop de markt in beweging kan worden gezet om onze doelstellingen te realiseren) en PR & communicatie (de wijze waarop we de missie en visie van onze organisatie kunnen overbrengen). Anderzijds worden middelen en media in een diversiteit aan kanalen ingezet. Deze media kunnen zijn bestemd voor positionering en promotionele activiteiten, voor het delen van content vanuit de organisatie of voor het creëren van aandacht en bereik via ambassadeurs.

Om met de juiste toon een boodschap te communiceren naar onze doelgroep is het zaak om deze doelgroepen helder in beeld te brengen. Ook hierin is een grote slag geslagen en zijn de doelgroepen gepersonifieerd, waardoor bij elke inspanning helder is 'wie we willen bereiken, hoe we hen kunnen bereiken en op welke wijze ze zich aangesproken voelen'. Al met al een mooie groei binnen de afdeling die in het tweede helft van het jaar positieve resultaten liet zien en waarop we de komende jaren kunnen voortborduren.

Onderstaand lichten we nog een tipje van de sluier op over de MarCom activiteiten van 2015 binnen de nieuwe koers. Zo is voor het genereren van traffic middels bought en earned media een gedifferentieerde aanpak opgesteld.

- **Het museum en haar tentoonstellingen worden op landelijk niveau onder de aandacht gebracht in dagbladen en special interest magazines.**
- **De geïntensiveerde randprogrammering wordt op lokaal niveau onder de aandacht gebracht in huis-aan-huis bladen en promotie via zusterinstellingen.**

Naast bought en earned media is in 2015 meer aandacht besteed aan activatie en verbinding via owned media.

- **In totaal heeft het TextielMuseum een groep van ruim 30.000 volgers via de diverse social media kanalen en ook websitebezoek heeft een forse stijging laten zien.**

Met een focus op bezoekersaantallen zijn ook diverse publieksevenementen georganiseerd. Open dagen en taxatiedagen zijn enkele voorbeelden van deze grote publiekstrekkingen. Uiteraard mag 'Tussen Kunst en Kitsch' niet ongenoemd blijven, wederom werd dit jaar weer een aflevering in het TextielMuseum opgenomen.

Ook heeft MarCom vanuit dezelfde nieuwe koers en strategie bijgedragen aan de invulling van commerciële doelstellingen van het TextielLab. by TextielMuseum is met inzet van bought, earned en owned media het laatste kwartaal intensief onder de aandacht gebracht van designliefhebbers. Met de lancering van nieuwe woonproducten tijdens Dutch Design week heeft by TextielMuseum zich gelijktijdig sterk geprofileerd in diverse lifestyle magazines, waaronder Eigen Huis & Interieur, Linda, ELLE en JAN. Ook zijn de nieuwe woonproducten gepresenteerd tijdens diverse lifestyle evenementen waaronder ELLE Decoration Live en de VT Wonen & Design beurs in de RAI. Online is het laatste kwartaal geadverteerd om meer traffic naar de webshop te genereren, wat heeft geleid tot een verdrievoudiging van de omzet van de webshop ten opzichte van de drie voorgaande kwartalen.

Naast bezoekersaantallen en commerciële doelstellingen van het label is er vanuit MarCom ook ingezet op bekendheid en imago van het TextielMuseum en het TextielLab. Leidraad is de ambitie zoals benoemd in het Bidbook om het TextielMuseum te positioneren als internationaal kennis- en expertisecentrum op het gebied van textiel. De kernwaarden 'Maken, Verbinden, Ondernemend, Toegankelijk en Eigenzinnig' staan daarbij centraal.

Enkele highlights die hebben bijgedragen aan bekendheid en imago van het TextielMuseum en het TextielLab:

- **presentatie van het Yearbook TextielLab op de Salone del Mobile Milaan**
- **presentatie van het label by TextielMuseum op de Dutch Design Week**
- **samenwerking met MOAM Collective 2015**
- **presentaties van by TextielMuseum op VT Wonen & Design beurs (stand EH&I)**
- **lezing & presentatie op event ELLE Decoration Live**
- **diverse publicaties met betrekking tot TextielMuseum, TextielLab en by TextielMuseum (o.a. recensies in landelijke dagbladen, redactionele artikelen in special interest magazines en een reeks van zes columns in EH&I)**

Kortom, het TextielMuseum heeft met de reorganisatie van de Marketing en Communicatie afdeling, de sterke programmering in 2016 en de gedefinieerde ambities voor de komende jaren een goede basis om in 2016 invulling te geven aan de ambitiedoelstellingen.

Colofon

Uitgave van

Stichting Mommerskwartier, Postbus 4265, 5004 JG Tilburg
www.stichtingmommerskwartier.nl

Stichting Mommerskwartier bestaat uit de instellingen:

Stadsmuseum Tilburg	www.stadsmuseumtilburg.nl
Regionaal Archief Tilburg	www.regionaalarchieftilburg.nl
TextielMuseum	www.TextielMuseum.nl

Tekst / coördinatie

Errol van de Werdt, Hebe Verstappen, Geertje Jacobs

Verspreiding

digitaal